

Σημεία ομιλίας 25.11.2016 στο 3^ο Law Forum on Taxation με θέμα την υπερφορολόγηση

Είναι γνωστό ότι η υπερφορολόγηση σε υφεσιακή οικονομία οδηγεί σε πρώτη φάση σε φαύλο κύκλο ανατροφοδότησης της ύφεσης και σε δεύτερη φάση εμποδίζει τη βιώσιμη υψηλή ανάπτυξη.

Θα ήθελα να σας δώσω την εικόνα της αύξησης φόρων σε αντιδιαστολή με τη μείωσή τους στα χρόνια των μνημονίων.

1. Η κατάσταση 2010-2012

Η κατάσταση από το 2010 έως το 2012 χαρακτηρίστηκε από μείγμα δημοσιονομικής πολιτικής στηριζόμενο κατά 2/3 σε αύξηση φόρων και 1/3 σε περικοπή δαπανών. Σε αυτό το διάστημα:

- Επιβλήθηκε ανώτατος συντελεστής φόρου εισοδήματος 45% για φυσικά πρόσωπα
- Επιβαρύνθηκε το εισόδημα μισθωτών και συνταξιούχων για ετήσια εισοδήματα Ευρώ 21000 και ο φόρος ανερχόταν σε 2670 Ευρώ
- Μειώθηκε το αφορολόγητο όριο για φυσικά πρόσωπα από 12 000 Ευρώ σε 5 000 Ευρώ.
- Ο ΦΠΑ αυξήθηκε στο 23% και η εστίαση μεταφέρθηκε στο συντελεστή αυτό.
- Ο φόρος εισοδήματος στα μερίσματα αυξήθηκε στο 25%
- Ο συντελεστής ειδικού φόρου κατανάλωσης στο πετρέλαιο θέρμανσης αυξήθηκε με την εξίσωσή του με αυτόν του πετρελαίου κίνησης αλλά αναβαλλόταν η υλοποίηση της δέσμευσης που είχε αναληφθεί στο 2^ο Μνημόνιο.
- Προκλήθηκε σοβαρό δημοσιονομικό κενό περίπου 2 δις Ευρώ από την αστοχία του συστήματος αποδείξεων στις δηλώσεις του 2011 και έτσι προέκυψε ο φόρος κατοχής ακινήτων ΕΕΤΗΔΕ

Επιπλέον η φορολογική διοίκηση είχε 290 ΔΟΥ χωρίς επαρκή μηχανογράφηση η οποία χρειαζόταν επείγουσα αναβάθμιση με αποτέλεσμα οι δηλώσεις να είναι χειρόγραφες τα τέλη έγχαρτα οι πληρωμές να γίνονται κυρίως στις Δ.Ο.Υ. και το κοινό να χρειάζεται να επισκέπτεται τη ΔΟΥ για το παραμικρό.

2. Η προσπάθεια αναστροφής της τάσης κατά την περίοδο 2012-2014

Η προσπάθεια αναστροφής στηρίχθηκε κατ' αρχάς στην αλλαγή του μείγματος δημοσιονομικής πολιτικής με στήριξη κατά 1/3 σε αύξηση φόρων και 2/3 σε περικοπή δαπανών. Παράλληλα άρχισε η αποκλιμάκωση της φορολογικής επιβάρυνσης με τα ακόλουθα μέτρα:

- Μείωση επιβάρυνσης μισθωτών, συνταξιούχων μέχρι 22000 Ευρώ περίπου που είναι η συντριπτική πλειοψηφία, για παράδειγμα αντί 2 670 Ευρώ 2 520,
- Αύξηση αφορολόγητου από 5 000 Ευρώ σε 9 250
- Μείωση ανώτατου συντελεστή φορολογίας εισοδήματος μισθωτών από 45% στο 42%
- ΦΠΑ εστίασης από 23% στο 13%
- Φόρος μερισμάτων από 25% στο 10%
- Ειδικός φόρος κατανάλωσης στο πετρέλαιο κίνησης στο χαμηλότερο επιτρεπτό της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

- Επίδομα θέρμανσης που κάλυπτε μεγάλο φάσμα πληθυσμού με γρήγορη καταβολή και από το 2014 και με προκαταβολή
- Μείωση ειδικού φόρου κατανάλωσης στο πετρέλαιο θέρμανσης κατά 30% την αύξηση του οποίου τη βρήκαμε ψηφισμένη και με υποχρέωση εφαρμογής της
- Μείωση εισφοράς αλληλεγγύης κατά 30%
- Αντικατάσταση του ΕΕΤΗΔΕ με το ΕΤΑΑ και μείωση της επιβάρυνσης κατά 15%
- Φόρος Μεταβίβασης Ακινήτων από 10% σε 3%
- Αναστολή για 2 έτη φόρου υπεραξίας ακινήτων

Επίσης τον Αύγουστο του 2014 σε συνεργασία με το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους προετοίμασα τον κοστολογημένο Οδικό Χάρτη των φορολογικών ελαφρύνσεων 2015-2017 ο οποίος περιλάμβανε:

- Σταδιακή μείωση φόρου ΑΕ στο 20% από 26%
- Μείωση του ανώτατου συντελεστή 42% μισθωτών, συνταξιούχων στο 33%
- Σταδιακή κατάργηση του φόρου πολυτελούς διαβίωσης
- Σταδιακή κατάργηση της έκτακτης εισφοράς αλληλεγγύης
- Σταδιακή μείωση του ΕΝΦΙΑ κατά 30%
- Κατάργηση τεκμηρίων από το 2015

3. Η βελτίωση υποδομών και οι μεταρρυθμίσεις στην περίοδο 2012-2014 ως αναγκαία προϋπόθεση για τη μείωση των φόρων

Απαραίτητη προϋπόθεση εκτός της σχεδιασμένης και κοστολογημένης στρατηγικής της μείωσης των φόρων όπως αναφέρθηκε παραπάνω είναι η βελτίωση των υποδομών και του συστήματος γενικά προκειμένου να γίνει πιο αποτελεσματικό και σύγχρονο σύμφωνα με τις βέλτιστες διεθνείς πρακτικές. Προς το σκοπό αυτό στο διάστημα 2012-2014:

- Αναδιοργανώθηκαν οι Δ.Ο.Υ. και περιορίστηκαν σε 120 από 290
- Εγκαταστάθηκαν νέα μηχανογραφικά συστήματα (Taxis 2)
- Εφαρμόστηκαν οι ηλεκτρονικές δηλώσεις, τα ηλεκτρονικά τέλη κυκλοφορίας, οι πληρωμές σε τράπεζες και το ηλεκτρονικό παράβολο
- Θεσπίστηκαν οι τεχνικές ελέγχου του IRS
- Υλοποιήθηκε σταδιακά η συγκέντρωση πληροφοριών φορολογουμένων από φορείς και επιχειρήσεις, το ηλεκτρονικό αρχείο τραπεζικών λογαριασμών, η απόκτηση τεχνογνωσίας για αξιοποίηση πληροφοριών και επεξεργασία τους
- Ψηφίσθηκαν ύστερα από δεκαετίες 3 νέοι κώδικες Εισοδήματος, Διαδικασίας Λογιστικού Σχεδίου και αφαιρέθηκαν τυπολατρικά εμπόδια στο επιχειρείν όπως ο Κώδικας Βιβλίων και Στοιχείων η απόρριψη βιβλίων για τυπικούς λόγους κλπ
- Θεσπίστηκε η ημιαυτόνομη ΓΓΔΕ με αποκλειστικές αρμοδιότητες
- Παρουσιάστηκαν προτάσεις για κινητροδότηση και περαιτέρω εφαρμογή ηλεκτρονικών πληρωμών και για την καταπολέμηση απάτης στο ΦΠΑ

Η προσπάθεια για νέο πνεύμα και εκσυγχρονισμό στην οποία προηγουμένως αναφέρθηκε ο ΓΓΔΕ είναι αξιόπαινη αλλά υπάρχει πολύς δρόμος ακόμη για να εφαρμοσθεί πλήρως η αξιοκρατία και η αποτελεσματική διοίκηση στην υπηρεσία του πολίτη. Σημειώνω τον διαφαινόμενο κίνδυνο παραγραφής υποθέσεων αλλά και σε μερικές περιπτώσεις τον έλεγχο στο πόδι που γίνεται λόγω του κινδύνου αυτού και της χρονικής πίεσης, την έλλειψη κατευθυντήριων γραμμών για την παραγραφή με βάση την πρόσφατη νομολογία του ΣτΕ,

την αύξηση του μέσου όρου χρόνου αναμονής των επιχειρήσεων για την επιστροφή ΦΠΑ. Επίσης είναι σημαντικό αυτό που επίσης αναφέρθηκε από τον ΓΓΔΕ για την πρωτοβουλία του για διαφάνεια στις αποφάσεις της διοίκησης με έμφαση σε αυτές της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών.

4. Η υπερφορολόγηση πέρα από κάθε πρόβλεψη μετά το 2015 και οι επιπτώσεις στην οικονομία

Δυστυχώς το 3^ο Μνημόνιο έχει βασισθεί στην υπερφορολόγηση. Συγκεκριμένα έχουμε από τα 2015:

- Αύξηση συντελεστών Φόρου Εισοδήματος Φυσικών Προσώπων
- Αύξηση συντελεστών Φόρου Νομικών Προσώπων
- Αύξηση προκαταβολής
- Αύξηση συντελεστών ΦΠΑ
- Κατάργηση ειδικού καθεστώτος νησιών
- Αύξηση συντελεστών έκτακτης εισφοράς αλληλεγγύης
- Μείωση αφορολογήτου μισθωτών και συνταξιούχων
- Αμφισβήτηση ειδικού καθεστώτος ναυτιλίας
- Αύξηση φορολογίας αγροτών
- Αύξηση φόρου μερισμάτων στο 15%
- Αύξηση ειδικού φόρου κατανάλωσης στα καύσιμα
- Μείωση ποσών για επίδομα θέρμανσης
- Επιβολή φόρου στον καφέ
- Επιβολή φόρου στη σταθερή τηλεφωνία
- Επιβολή φόρου στη συνδρομητική τηλεόραση

Η Ελλάδα έχει απομακρυνθεί σημαντικά από τους μέσους όρους των συντελεστών φορολογίας εισοδήματος. Για παράδειγμα ο μέσος όρος συντελεστή φορολογίας εταιρειών στην ΕΕ είναι 22,09, στον ΟΟΣΑ 24,85 παγκοσμίως 23,63 και στην Ελλάδα ο συντελεστής είναι 29. Επίσης ο αντίστοιχος μέσος όρος ανώτατου συντελεστή φόρου εισοδήματος φυσικών προσώπων είναι 39,9 στην ΕΕ, 42,23 στον ΟΟΣΑ, 33,17 παγκοσμίως και στην Ελλάδα ο συντελεστής αυξήθηκε πάλι στο 45 % πλέον 7,5 ή 9 ή 10 που είναι ο συντελεστής έκτακτης εισφοράς αλληλεγγύης για τα εισοδήματα που εμπίπτουν στον ανώτατο συντελεστή.

Η υπερφορολόγηση που έχει εφαρμοσθεί:

- Αποτελεί αντικίνητρο για την ανταγωνιστικότητα της οικονομίας και την προσέλκυση επενδύσεων
- Μειώνει το διαθέσιμο εισόδημα και τη ζήτηση
- Αντλεί πολύτιμα κεφάλαια ιδιωτών που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για επενδύσεις ή στην κατανάλωση
- Ευνοεί το λαθρεμπόριο
- Ανατρέπει την ισορροπία μεταξύ άμεσων και έμμεσων φόρων υπέρ των δεύτερων εις βάρος των αδύναμων πολιτών. Το Γραφείο Προϋπολογισμού της Βουλής για τον Προϋπολογισμό 2017 καταλήγει σε αυτό το συμπέρασμα. Το 2010 η σχέση έμμεσων προς άμεσους φόρους ήταν 1,53 εμείς το κατεβάσαμε με σωστή φορολογική πολιτική στο 1,15 το 2014 το 2015 ανέβηκε στο 1,19, το 2016 στο 1,21 και το 2017 προβλέπεται στο 1,3
- Δεν παρέχει το κατάλληλο οικονομικό περιβάλλον για βιώσιμη υψηλή ανάπτυξη

Με την ευκαιρία αυτή οι φθινοπωρινές προβλέψεις της Επιτροπής της ΕΕ για ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας κατά 2,7% είναι υπερβολικά αισιόδοξες λόγω της υπερφορολόγησης και άλλων οικονομικών προβλημάτων. Οι προβλέψεις μιλάνε για ανεργία 22,2% το 2017 και 20,3% το 2018 ενώ το ΔΝΤ στις μακροπρόθεσμες προβλέψεις του έχει υπολογίσει ανεργία 12% το 2040 και 6% το 2060. Η κανονικότητα δεν μπορεί να αργήσει τόσο πολύ για τη χώρα μας. Χρειαζόμαστε ρυθμούς ανάπτυξης τουλάχιστον 4% ετησίως.

5. Πως θα πετύχουμε την ελάφρυνση του φορολογικού βάρους

Χρειάζεται άλλη οικονομική πολιτική που να δίνει έμφαση και να ενθαρρύνει την επιχειρηματικότητα με συγκεκριμένη στρατηγική μείωσης της φορολογίας όπως την ανέλυσε ο Πρόεδρος της ΝΔ Κυριάκος Μητσοτάκης με μέτρα όπως

- Μείωση συντελεστή φορολογίας επιχειρήσεων στο 20%
- Μείωση φόρου μερισμάτων στο 5%
- Μείωση φόρου ακινήτων κατά 30%
- Κατάργηση φόρου στο κρασί
- Μείωση συντελεστή ΦΠΑ αγροτικών εφοδίων

Αυτές οι παρεμβάσεις θα χρηματοδοτηθούν με εξορθολογισμό συγκεκριμένων δαπανών και θέσπιση των ηλεκτρονικών πληρωμών για μικρότερα όρια.

Στη συνέχεια μπορούν να ακολουθήσουν ελαφρύνσεις σε φυσικά πρόσωπα και στο ΦΠΑ στο πλαίσιο ενός οδικού χάρτη όπως σας παρουσίασε προηγουμένως ο κύριος Βεσυρόπουλος.

Μπορούμε να το εφαρμόσουμε όπως έκανε η Κύπρος η Ιρλανδία και η Πορτογαλία που δεν στηρίχθηκαν στην υπερφορολόγηση.

Το στρατηγικό σχέδιο επανεκκίνησης της οικονομίας μας έχει ανάγκη από μεταρρυθμίσεις, εξορθολογισμό δαπανών, αποκρατικοποιήσεις, κατάργηση εμποδίων σε επενδύσεις και στην επιχειρηματικότητα.

Πάνω απ' όλα όμως χρειάζεται να επικρατήσει απέναντι στην παραπλάνηση, την οπισθοδρόμηση, την αντίδραση στη μεταρρύθμιση η αλήθεια, η πρόοδος, η μεταρρύθμιση και η δημιουργία φιλικού περιβάλλοντος προς την επιχειρηματικότητα.